

УПРАВЛЕНИЕТО НА РИСКА - ГАРАНЦИЯ ЗА СИГУРНОСТТА И ПРОСПЕРИТЕТА НА МАЛКИТЕ ФИРМИ

● **Все по-силна е необходимостта от специализиран застрахователен пазар, подпомагащ и регулиращ риск мениджмънта**

(Продължава от стр. 13)

Получените резултати сочат кои от тях предизвикват най-големи последици или преобладаващо влияние върху бизнеса. С други думи, анализът съдейства за установяване на приоритетни и с преобладаващо влияние рискове.

В тази насока анализът на риска се основава върху комбинацията от възможни ефек-

рица като инструмент за анализа на риска. Чрез нея се визуализира нивото му, вероятността да се случи и ефектите от настъпването му. Тук може да се отбележи, че при вероятност в границите между нула и единица (т.е. с отрицателен знак) тя се нулира или рискът е нищожен, поради което не представлява интерес. Но при вероятност над единица рискът е напълно въз-

осигурява информация за приоритетните рискове. Тя служи за разработване на алтернативи и прогнози за тяхното представяне. Както и за приемане на решения за осигуряване на приемливото им ниво.

Въпреки различните по предназначение, съдържание и изпълнение дейности в МСП Стъпка 4 се основава върху два основни вида анализи на риска: качествен и количествен. Най-често се използва качествен анализ. Той е в съответствие с особеностите на сферата, в която бизнесът функционира. Чрез този анализ се осигурява аналитична информация за вероятността рискът да настъпи, последиците и неговото ниво. Качественият анализ е подходящ и за разработване на алтернативни сценарии на риска, както и на рискови ситуации, за които се установява/предполага, че могат да се случат. Или качественият анализ е вид описание в писмена или устна форма и при отсъствие на възможност за приложение на количествен анализ.

Характерно за качествен анализ на риска е, че се

РАЗЧИТА НА НАТРУПАНИЯ ОПИТ

и интуицията на собствениците и риск мениджърите в МСП. Но при конкретни ситуации се допускат, повече или по-малко, грешки, които ограничават анализа или го отклоняват в неправилна посока и подвеждат резултати.

В много случаи качественият анализ се прилага при необходимост от:

- спешно обсъждане на внезапно възникнал, непредвиден риск;
- обобщаване на мненията на различни по професии специалисти, работещи във фирмата;
- незабавна консултация с външни експерти (представители на отрасловото министерство или бран-

шовата асоциация);

- установяване на отношението към риска на клиенти и доставчици чрез провеждане на интервю по предварително разработени въпросници;
- изготвяне на нагледни материали, илюстриращи настъпили или бъдещи вероятни рискове, улесняващи възприемането им.

С времето и с натрупания опит качественият анализ се усъвършенства и допринася за установяване на количествено измерими величини и зависимости - предпоставка за осъществяване на количествен анализ. Резултатите от тези два анализа и тяхното съвместяване разширяват хоризонта на функциониращия бизнес в рисковата, но опозната среда. Същевременно допринасят за предприемане на следващата Стъпка 5. Оценка на риска.

СТЪПКА 5. ОЦЕНКА НА РИСКА

Тя е важна стъпка на процеса по управление на риска. Нейното предназначение е измерване на идентифицираните и анализирани рискове. Въз основа на нея е информацията от измервания на риска, честотата и ефектите от неговото настъпване. Тази информация предоставя възможността за правилно ориентиран, своевременно и гъвкав контрол спрямо риска.

От съществено значение са предварително разработените критерии за измерване на риска като влияние и последици, спрямо които се приемат адекватни решения за мерки по неговото ограничаване или анулиране. Тези критерии са в зависимост от особеностите на дейността на бизнеса. Например във фирми за компютърни и шивашки услуги, за производство на мебели и детски храни. Всяка от тях е с присъща на дейността ѝ специфика, респ. рискове и критерии за тяхното измерване. Ако се допусне предоставяне на некачествени услуги, критерият за безопасност е кореноно различен от този при производството на неподходящи и вредни за детското здраве храни. С други думи,

КРИТЕРИИТЕ ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА РИСКА

са от изключително значение и тяхното присъствие е задължително при осъществяване на Стъпка 5.

Подходящо е измереният риск да се включва в списъка на всички други оценени рис-

кове. Този списък е изключително ценен за осъществяване на бързи и лесни справки, пести време и излишни усилия. Освен това е „отворен“ за всеки новооткрит и изменен риск.

Важен момент при измерване на риска са резултатите относно нивото, ефектите и честотата. Въз основа на тях е оценката дали са допустими, приемливи за бизнеса или не. Тези, които са неприемливи, подлежат на специално третиране като следваща стъпка на процеса по управление на риска. Останалите рискове с измерено ниско ниво, минимални ефекти или рядка честота на поява са известни като допустими, приемливи за бизнеса. Общо взето, в рисковата проблематика терминът

„ПРИЕМЛИВ РИСК“

означава, че е с нисък ранг или пък няма да настъпи (с вероятност между нула и единица), т.е. рискът се нулира. Това означава приемането му такъв, какъвто е, без намеса.

Друг важен критерий за измерване на риска е дали разходите по обработването му (като следваща Стъпка 6) са оправдани или не. Ако превишават ползата/изгодата от третиране, то не се предприема. Обратно, когато ползата превишава разходите по него, то се осъществява.

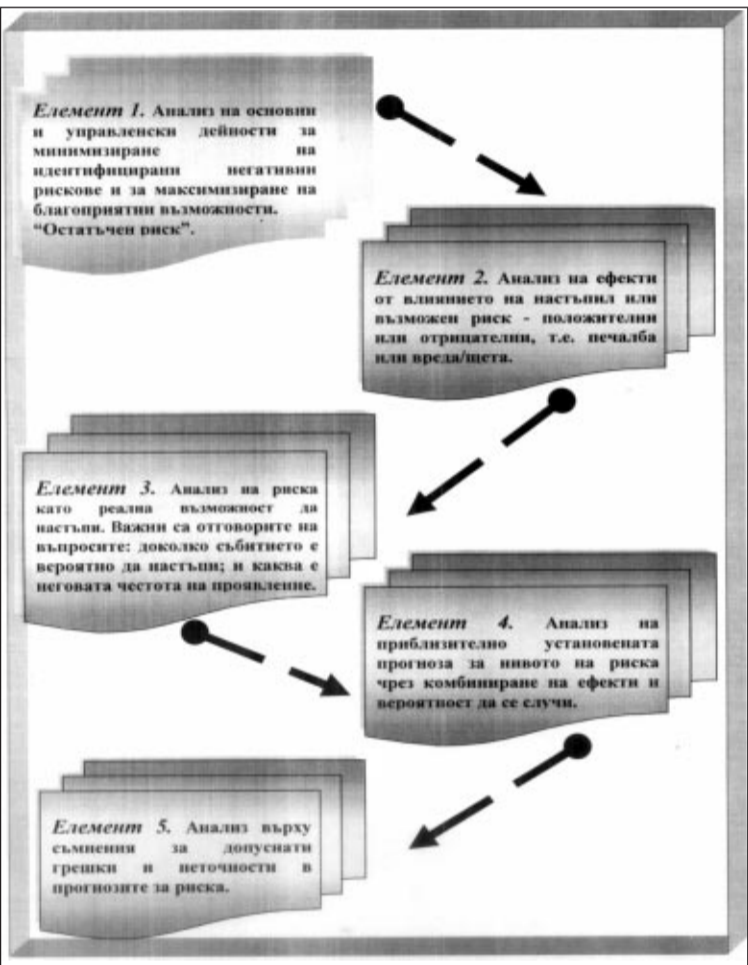
Третият съществен критерий е за разграничаване на приемливия/допустимия риск от останалите рискове. Всеки риск е приемлив и не подлежи на третиране при следните важни характеристики:

- нивото на влиянието и ефектите на риска е достатъчно ниско и не изисква специално внимание;
- благоприятните възможности за печалба от поемане на риска са по-големи от опасността за загуба;
- влиянието на външни фактори, предизвикващи рискове, които са извън възможностите на бизнеса за намеса, като внезапни природни бедствия, непредвидени икономически и политически трансформации - вътрешни и международни.

Следователно оценката на риска е предпоставка за приемане на решение дали рискът подлежи или не на третиране. В повечето случаи Стъпка 6. Третиране/Обработване на риска е наложителна в процеса по управление на риска. Тя е предмет на следващата статия.

(Следва)

Фигура 8.1. Елементи на Анализа на риска

ти (или въздействие) на риска и вероятността той да настъпи.

За улеснение се прилага формулата, определяща нивото на риска (P) като произведение между предполагаемите последици/ефекти от него (E) и вероятността той да се случи (B), т.е.

$$P = E \times B$$

В тази насока се имат предвид следните елементи на анализа на риска, посочени на фигура 8.1.

Накратко, това е схема, която улеснява анализа на риска по следните елементи: (1) управленски и основни дейности; (2) вероятност за риска; (3) вероятност за последици - положителни и негативни; (4) прогноза за риска; (5) обсъждане на тази прогноза с цел отстраняване на съмнения и допуснати неточности.

За улеснение на този анализ е препоръчително ползването на матрицата в таблица 8.1.

Това е примерен модел на мат-

рица и подлежи на

ОБСТОЕН АНАЛИЗ

Следователно чрез комбиниране на вероятността и ефекта се установява нивото на риска. По този начин се

Таблица 8.1. Примерен модел на матрица за измерване на риска

	Ефекти	Значими/ Неприемливи	Средно-значими/ Приемливи	Незначими/ Приемливи
Вероятност				
Висока				
Средна				
Ниска				

Високо ниво на риска Средно ниво на риска Ниско ниво на риска

Санди - недвижими имоти предлага

- покупка, продажба, отдаване и наемане под наем
- отпускане на ипотечни кредити
- управление на недвижим имот
- пренасяне на дома и офиса, почистване

1202 гр. София,
ул. „Г. С. Раковски“ № 5,
тел./факс: 931 39 66, 931 15 40
sandy_ni@abv.bg, www.sandi.imot.bg

Вече на нов адрес!